

UNIT 4

Medicatie

HOOFDSTUK 2

Wondzorg en –reiniging

Dit project werd gefinancierd met de steun van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

Projectnummer: 543336-LLP-1-2013-1-DE-KA2-KA2MP
Agreement: 2013-4182/001 – 001

HOOFDSTUK 2: WONDZORG EN –REINIGING

1 Dialoog

Meneer Vannieuwenhuysse botste met zijn arm tegen de tafel toen hij zich wilde verplaatsen in zijn rolstoel. Hij heeft een schaafwonde aan zijn elleboog. De verpleegster verzorgt de wonde.

Klik [hier](#) om de video te bekijken.

- Verpleegster: Dag meneer Vannieuwenhuysse. Hoe voelt u zich vandaag?
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Ik heb een beetje pijn aan mijn elleboog: ik ben ergens tegen gebotst.
- Verpleegster: Laat eens zien.
- Ah, ik zie het al! Ik zal het even verzorgen.
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Oké. Ziet het er slecht uit?
- Verpleegster: Nee, het is geen diepe wonde hoor, gewoon een oppervlakkige schaafwonde. Ik zal de wonde even schoonmaken.
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Oké.
- Verpleegster: Zo, nu nog even ontsmetten met ontsmettingsmiddel, dat kan een beetje prikken.
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Niets van gevoeld.
- Verpleegster: Oké. Goed, nu ga ik het nog even droogdeppen met een gaasje. Doe ik u geen pijn?
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Nee hoor.
- Verpleegster: Oké. Zo, en dan nog een pleister erop.
- Ziezo, de schaafwonde zal normaal gezien snel genezen hoor. We zullen elke dag langskomen om de wonde te verzorgen en er een nieuwe pleister op te doen, tot er een korstje op komt.
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Is die pleister echt nodig?

Verpleegster: Om infectie te voorkomen, raden we dat toch aan, ja.

Meneer Oké.
Vannieuwenhuysen:

2 Oefeningen

Oefening 1 Luister naar de dialoog en omcirkel het juiste antwoord.

- 1 Waardoor heeft meneer Vannieuwenhuysse pijn aan zijn elleboog?
  - a Hij is gevallen.
  - b Hij heeft een klap gekregen.
  - c Hij is ergens tegen gebotst.

- 2 Welke wonde heeft meneer Vannieuwenhuysse aan zijn elleboog?
  - a een oppervlakkige schaafwonde
  - b een diepe schaafwonde
  - c een ontsteking

- 3 Heeft hij pijn als verzorgster An de wonde verzorgt?
  - a Het prikt een beetje.
  - b Het voelt koud aan.
  - c Hij voelt er niets van.

- 4 Waarmee dept An de wonde droog?
  - a een gaasje
  - b een handdoek
  - c een watje

- 5 Waarom doet An een pleister op de wonde?
  - a om te voorkomen dat hij ergens tegen botst
  - b om infectie te voorkomen
  - c omdat de wonde zou kunnen genezen

Oefening 2.1 Wondjes.

Benoem de prentjes met de woorden uit het volgende kader.

de pleister – de snijwonde – het steriel gaas – het verband – de schaafwonde – het ontsmettingsmiddel

Oefening 2.2 Wondverzorging.

Wat betekenen deze verba? Maak juiste combinaties.

genezen	de huid weer aan mekaar zetten met naald en draad
hechten	rood en dik worden door bacteriën
schoonmaken	de bacteriën weghalen zodat de wonde niet kan ontsteken
ontsmetten	beter worden
ontsteken	proper maken

Welke substantieven horen bij de verba en welke verba horen bij de substantieven? Vul het kader aan.

VERBUM	SUBSTANTIEF
verzorgen	.....
.....	ontsteking
genezen	.....
.....	verdoving
bloeden	.....
.....	hechting

Wat doe je met ... ? Maak juiste combinaties.

verband	hechten
wonde	aanbrengen
diepe snijwonde	kleven
pleister	aanleggen
kompres	verbinden

Oefening 3 Lees de tekst over wondverzorging aandachtig.

Wondverzorging

Zorg dat je je handen goed wast of ontsmet vooraleer je een wonde verzorgt of doe handschoenen aan.

Open wonden

- Stelp de eventuele bloeding door op de wonde te drukken.
- Spoel de wonde met zuiver water. Gebruik een steriel kompres. Doe het vanuit het centrum van de wonde naar de rand toe.
- Dep de wonde droog met een zuiver steriel kompres.
- Dek de wonde af zodat er geen vuil in kan komen.

Gesloten wonde

Behandel gesloten wonden (bv. blauwe plekken of verstuikingen) zo snel mogelijk met ijs. Breng dit wegens gevaar op sterke afkoeling niet rechtstreeks op de huid of de wonde aan, maar rol het bijvoorbeeld in een dunne handdoek.

Bloedende wonden

- Gebruik bij hevig bloedende wonden steriele drukverbanden.
- Bloedstelpende watten zijn nuttig bij neusbloedingen.

Raadpleeg een arts als:

- de bloeding niet gestopt kan worden.
- de wonde niet goed gereinigd kan worden.
- het om een schaafwonde gaat die groter is dan de helft van je handpalm.
- het gaat om een grote wonde waarbij botten, spieren of andere onderhuidse weefsels zichtbaar zijn.
- het gezicht, de ogen of geslachtsdelen gekwetst zijn.
- het gaat om een steekwonde.

(Uit: kindengezin.be)

Beantwoord de vragen over de tekst.

1 Wat moet je doen voor je een wonde verzorgt? Er zijn drie opties.

1 .....

2 .....

3 .....

2 Je stelpt een bloeding door op de wonde te drukken. Wat betekent 'stelpen' volgens jou?

.....
.....

3 Mag je ijs rechtstreeks op de huid aanbrengen? Waarom wel/niet?

a Ja, ...

b Nee, ...

4 Wanneer zijn bloedstelpende watten nuttig?

.....
.....

5 Moet je een arts raadplegen bij een kleine schaafwonde?

a ja

b nee

Oefening 4 Het gebruik van inversie.

WOORDVOLGORDE IN DE ENKELVOUDIGE ZIN: INVERSIE

LET OP! Bij inversie komt het verbum steeds vóór het subject.

	WOORDVOLGORDE	VOORBEELD
HOOFDZIN MET INVERSIE	1 tijd / <u>plaats</u> / <u>voornaamwoordelijk</u> <u>bijwoord</u>	<i>Elke zondag (1) eet (2) Jos (3) een stuk taart (4) <u>in de cafetaria</u> (5).</i>
	2 verbum 1	<i><u>In het zorgcentrum</u> (1) heb (2) ik (3) <u>vandaag</u> (3) samen met mijn collega's (4) gewerkt (5).</i>
	3 subject en/of <u>tijd</u> of <u>voornaamwoordelijk</u> <u>bijwoord</u>	<i><u>Dan</u> (1) heeft (2) de verpleegster (3) mevrouw Jacobs een spuitje (4) gegeven (5) <u>in haar bil</u> (5).</i>
	4 rest (wie? / wat?)	
	5 verbum 2 en/of <u>plaats</u>	
VRAAG ZONDER EEN VRAAGWOORD	1 verbum 1	<i>Eet (1) Jos (2) <u>elke dag</u> (3) een stuk taart (4) <u>in de cafetaria</u> (5)?</i>
	2 subject	
	3 <u>tijd</u> of <u>voornaamwoordelijk</u> <u>bijwoord</u>	<i>Heeft (1) de verpleegster (2) <u>gisteren</u> (3) mevrouw Jacobs een spuitje (4) gegeven (5) <u>in haar bil</u> (5)?</i>
	4 rest (wie? / wat?)	
	5 verbum 2 en/of <u>plaats</u>	
VRAAG MET EEN VRAAGWOORD	1 vraagwoord	<i>Waarom (1) eet (2) Jos (3) <u>elke zondag</u> (4) een stuk taart (5) <u>in de cafetaria</u> (6) ?</i>
	2 verbum 1	
	3 subject	
	4 <u>tijd</u> of <u>voornaamwoordelijk</u> <u>bijwoord</u>	<i>Met wie (1) heb (2) jij (3) <u>vandaag</u> (4) gewerkt (6) <u>in het woonzorgcentrum</u> (6) ?</i>
	5 rest (wie? / wat?)	
	6 verbum 2 en/of <u>plaats</u>	

VOORNAAMWOORDELIJKE BIJWOORDEN

eerst	daarna	dan
vervolgens	daarom	daarvoor
daardoor	bovendien	toch
tenslotte		

VRAAGWOORDEN

Wie?	Wat?	Waar?
Waarom?	Wanneer?	Hoe?
Welk(e)?		

Vorm zinnen. Let op de woordvolgorde!

1 verzorgen / mijn snijwonde / Wil / jij ?

.....
.....

2 de wonde / ik / Eerst / ontsmetten / ga

.....
.....

3 hechten / de dokter / Wanneer / de wonde / zal ?

.....
.....

4 Gisteren / aangelegd / we / hebben / een verband

.....
.....

5 vaak / de bewoners / vallen / In het zorgcentrum

.....
.....

6 ik / ga / uw huid / ontsmetten

.....
.....

7 aanbrengen / een kompres / ga / ik / Dan

.....
.....

8 Straks / op de wonde / een pleister / ik / kleef

.....
.....

9 had / een schaafwonde / Op haar knie / ze

.....
 .....

10 goed / Zal / genezen / de wonde ?

.....
 .....

Oefening 5 Vul de gaten in met woorden uit het volgende kader.

gaasje – korst – ontsmetten – schaafwonde – stelpen

- 1 Als een wonde geneest, komt er een ..... op. Die mag je er niet aftrekken!
- 2 Mariëtte viel met haar rollator en schoof met haar knie over de grond. Ze heeft een ..... .
- 3 Jean had zich gesneden en bloedde hevig. De verpleger moest het bloeden stoppen. Hij moest het bloed ..... .
- 4 Een steriel doekje dat je op een open wonde legt, is een kompres of een ..... .
- 5 Bij de wondverzorging moet je de wonde eerst goed ..... met ontsmettingsmiddel.

Oefening 6 Wondverzorging. Wat doe je?

Situatie: Je bent verpleger in een zorgcentrum. Bewoner Fernand is gevallen. Hij heeft een open wonde, maar het bloedt niet erg. Jij verzorgt zijn wonde.

Vertel aan Fernand wat je doet. Gebruik ongeveer 5 zinnen.

3 Eindtest

Vul de gaten in. Gebruik woorden uit de woordenlijst.

- 1 Als je een wonde niet goed ontsmet, kan ze ontsteken. Dan heb je een .....
- 2 Als je een klein wondje hebt, is het voldoende om er een ..... op te kleven.
- 3 Hij had een ..... snee in zijn duim. De snijwonde moest worden gehecht.
- 4 Je moet een open wonde altijd afdekken, zodat er geen ..... of bacteriën in kunnen komen.
- 5 Ik heb de wonde schoongemaakt. Nu moet ik ze nog droogdeppen met een .....

4 Woordenschat

4.1 Substantieven

artikel	woord	betekenis/synoniem	vertaling	meervoudsvorm van het S	extra informatie
de	bacterie	een klein levend deeltje dat mensen ziek kan maken; eencellig organisme dat zich snel kan vermenigvuldigen		de bacteriën	<i>Als er bacteriën in de wonde komen, kan ze ontsteken.</i>
het	gaas(je)	een steriel doekje; het kompres		de gaasjes	<i>Ik zal de wonde droogdeppen met een gaasje.</i>
de	infectie	een ziekte die je krijgt door bacteriën of een virus		de infecties	<i>Mijn voet is helemaal dik en rood. Ik heb een infectie.</i>
de	korst	een hard laagje op een wonde		de korsten	<i>Mijn wonde is mooi dichtgegroeid. Er is een korst op.</i>
de	pleister	een stukje verband met plakstrookjes om op een kleine open wonde te kleven		de pleisters	<i>Ik heb in mijn duim gesneden. Het is een klein wondje, dus ik kleef er een pleister op.</i>
de	wonde	plaats waar het lichaam door een uitwendige oorzaak beschadigd is		de wonden	<i>Een wonde doet meestal pijn.</i>
de	schaafwonde	een wonde door te schaven		de schaafwonden	<i>Jantje is gevallen met zijn fiets. Hij heeft een schaafwonde op zijn knie.</i>
de	snijwonde	een wonde door te snijden		de snijwonden	<i>Jos schoot uit met zijn scheermes. Nu heeft hij een snijwonde op zijn kin.</i>
het	verband	een stuk stof om een wonde te verbinden		de verbanden	<i>An heeft haar enkel verstuikt. De dokter legt een verband aan.</i>
de	vuiligheid	iets dat niet proper is		de vuiligheden	<i>Waarom ligt die vuiligheid hier nog? Dat vind ik erg vies.</i>
het	ontsmettingsmiddel	antisepticum / een middel om bacteriën te doden ter ontsmetting		de ontsmettingsmiddelen	<i>Ik zal je wonde ontsmetten met ontsmettingsmiddel.</i>

4.2 Adjectieven

woord	betekenis/synoniem	vertaling	verbogen vorm van het A	extra informatie
diep	als er een grote afstand is tussen de bovenkant en de onderkant		diepe	<i>Hij had een diepe wonde die gehecht moest worden.</i>
oppervlakkig	niet diep		oppervlakkige	<i>Een schaafwonde is een oppervlakkige wonde.</i>
gesloten	dicht		-	<i>Een kneuzing is een gesloten wonde.</i>
open	met een gat		-	<i>Open wonden bloeden meestal.</i>
steriel	vrij van bacteriën		steriele	<i>Als je een wonde hebt schoongemaakt, gebruik je een steriel doekje om ze droog te deppen.</i>

4.3 Verba

woord	betekenis/synoniem	vertaling	stam	imperfectum	perfectum	extra informatie
bloeden	bloed verliezen uit een opening in je lichaam		bloed	bloedde	heeft gebloed	<i>De wonde bloedde hevig.</i>
droogdeppen	vocht opnemen met een doekje		dep droog	depte droog	heeft drooggedept	<i>Heb je de wonde al drooggedept?</i>
genezen	beter worden		genees	genas	is genezen	<i>De wonde is dichtgegroeid. Ze is goed genezen.</i>
hechten	een wond dichtnaaien met naald en draad		hecht	hechtte	heeft gehecht	<i>Als je een diepe wonde hebt, moet ze worden gehecht door de dokter.</i>
ontsmetten	de bacteriën weghalen zodat de wonde niet kan ontsteken		ontsmet	ontsmette	heeft ontsmet	<i>Je kan een wonde ontsmetten met een watje en isobetadine.</i>

ontsteken	rood en dik worden door bacteriën of een virus		ontsteek	ontstak	is ontstoken	<i>Als je een wonde niet goed ontsmet, kan ze ontsteken.</i>
schoonmaken	proper maken / reinigen		maak schoon	maakte schoon	heeft schoongemaakt	<i>Ik heb de wonde schoongemaakt. Nu is ze weer helemaal proper!</i>
stelpen	doen stoppen met bloeden		stelp	stelpte	heeft gestelpt	<i>Mijn neus bloedt! Heeft er iemand een watje om het bloed te stelpen?</i>
verzorgen	van het nodige voorzien		verzorg	verzorgde	heeft verzorgd	<i>De zieke werd niet verwaarloosd. Integendeel, hij werd erg goed verzorgd.</i>